

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG		Papíralapú iratból készített másolat
Alkotmánybíróság részére	Ügyszám: IV/ 0 0 3 9 3 - 0 7 / 2023	
Fővárosi Törvényszék útján	Érkezett: 2023 FEBR 2 1.	
Tisztelt Alkotmánybíróság!	Érkezés módja POSTÁN @ EGYÉB:	
Alulírott dr. Skoda Gabriella ügyvéd	Melléklet: 13	Kezelőiroda: <i>Ju</i>

A FŐVÁROSI TÖRVÉNYSZÉK
KATONAI TANÁCSA 3.

Személy

2023 -02- 06

Nyt. szám: 41. Kb. 107/2017

Mell. lapszáma: 1+5 -

mellékelt meghatalmazással igazolt jogi képviselőjeként eljárva az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 27. § alapján az alábbi

alkotmányjogi panaszt

terjesztem elő:

Kérem a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy a Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa 41.Kb.107/2017/147. számú 2019. október 22. napján kelt ítéletének – továbbá arra figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa 6.Kbf.14/2020/46. számú, 2020. október 30. napján kelt ítéletének valamint a Kúria Bfv.III.1522/2021/11. számú, 2022. november 28. napján kelt végzésének - alaptörvény-ellenességét állapítsa meg, és Abtv. 43. §-ának megfelelően a hivatkozott egyedi bírósági döntéseket semmisítse meg.

Indokolás

I. Az indítvány benyújtásának törvényi és formai követelményei

I.1. A pertörténet és a tényállás rövid ismertetése, a jogorvoslati lehetőségek kimerítése

A Központi Nyomozó Főügyészség Kaposvári Regionális Osztálya 5.Nyom.101/2015. számon vádiratot nyújtott be 2016. augusztus 15. napján a Kaposvári Törvényszék Katonai Tanácsához [REDACTED] ellen folytatólagosan, bünszövetségben, üzletszerűen elkövetett hivatali visszaélésre irányuló hivatali vesztegetés büntette és más bűncselekmények elkövetése miatt. A vádiratban a Főügyészség [REDACTED] vádlottat

- 3 rb. a Btk. 293. § (1) bekezdésében ütköző és a (2) bekezdés szerint minősülő folytatólagosan, bünszövetségben, üzletszerűen elkövetett hivatali helyzettel visszaélésre irányuló hivatali vesztegetés büntetével, (I/A, I/B/1, I/B/2, I/C/1 és I/C/2 vp.)
- 3 rb. a Btk. 306. § c) pontjában ütköző, folytatólagosan elkövetett, felbujtóként megvalósított közfeladatai helyzettel visszaélés vétségével (II/A és II/B vp.)
- 57 rb. a Btk. 219. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és a (3) bekezdés szerint minősülő különleges személyes adattal visszaélés vétségével (I/A-I/C/2. vp és II/A és II/B vp.)
- 70 rb. a Btk. 219. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző személyes adattal visszaélés vétségével (I/A-I/C/2. vp és II/A és II/B vp.)
- 60 rb a Btk. 372. § (1) és (2) bekezdés a) pontjában ütköző kisebb értékre elkövetett sikkasztás vétségével (III.vp)
- 76 rb a Btk. 372. § (1) bekezdésébe ütköző a (3) bekezdés a) pontja szerint minősülő nagyobb értékre elkövetett sikkasztás büntetével (III.vp.)
- 36 rb a Btk. 372. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés b) pont szerint minősülő kisebb értékre üzletszerűen elkövetett sikkasztás büntetével (III.vp.)
- 18 rb a Btk. 372. § (1) bekezdésébe ütköző és a (4) bekezdés a) pontja szerint minősülő jelentős értékre elkövetett sikkasztás büntetével (III.vp.)
- 100 rb. a Btk. 372. § (1) bekezdésébe ütköző és a (4) bekezdés b) pontja szerint minősülő nagyobb értékre üzletszerűen elkövetett sikkasztás büntetével (III.vp.)
- 28 rb. a Btk. 372. § (1) bekezdésébe ütköző és az (5) bekezdés b) pont szerint minősülő jelentős értékre üzletszerűen elkövetett sikkasztás büntetével vádolta.

A Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa 41.Kb.107/2017/4. számú végzésével [REDACTED] vádlottal szemben a fenti vádirat III. pontjaiban felsorolt vagyon elleni bűncselekmények vonatkozásában – törvényes vád hiányára hivatkozással – a büntetőeljárást megszüntette 2018. január 10. napján.

Az ügyész a 2019. szeptember 24. napján megtartott perbeszédében a vádat módosította a II/A és II/B vádpontok tekintetében akként, hogy a közfeladati a helyzettel visszaélés vétsége helyett - figyelemmel az 5/2018 számú büntető jogegységi határozatra - az I.r. vádlottat 3 rb. a Btk. 291. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés a) pontja szerint minősülő bűnszövetségben, üzletszerűen elkövetett vesztegetés büntetével vádolta meg.

I.1.1. A tényállás

Az elsőfokú bíróság bűnösnek mondta ki [REDACTED] vádlottat a 41.Kb.107/2017/147. számú ítéletével az alábbi tényállás alapján:

I/A-I/C/2 vádpontok

„I.r. vádlott a vádbeli időben [REDACTED] tevékenykedett, elsősorban baleseti kártérítésre specializálódott. Annak érdekében, hogy ügyfélkörét növelje, 2010. évet követően 2015. év tavaszáig terjedő időszakban anyagi ellenszolgáltatást ígért, illetve adott a [REDACTED]

[REDACTED] azért, hogy hivatali helyzetükkel visszaélve a rendelkezésükre álló különböző rendőrségi nyilvántartások jogszerűtlen felhasználásával, illetve a hivatali tevékenységük során egyéb módon megszerzett közlekedési balesetek sértettjeinek személyes adatait és a kártérítést megítélhetősége szempontjából lényeges adatait adatokat neki átadják...”

„I.r. vádlott ugyancsak anyagi ellenszolgáltatást ígért és adott a fenti időszakban a [REDACTED] [REDACTED] azért, hogy ők az egészségügyi törvényben foglalt rendelkezéseket megszegve, a kórházi nyilvántartásokat jogszerűtlenül felhasználva és az egészségügyi ellátás során általuk megszerzett közlekedési balesetek sértettjeinek személyes és különleges személyes adatait szintén átadják neki.”

„Az I.r. vádlott a vele együttműködő személyeknek személyenként 2014. év előtt legalább 50.000 Ft-ot, míg 2014. évtől legalább szinten 50.000 Ft-ot, míg az egészségügyi dolgozók esetében 100.000 Ft-ot ígért abban az esetben, ha a II.r., III.r. VII.r. VIII.r. IX.r. vádlott, továbbá a X.r. vádlott által közvetített személy vele kötött megbízási szerződést a biztosítóval szembeni kártérítési ügyében.”

„II.r. III.r. és IV.r. vádlott - ez utóbbi a VII.r. vádlotton keresztül - folyamatosan tartották a kapcsolatot I.r. és V.r. vádlottakkal és folyamatosan keresték azon sérülteket, akik balesete az I.r. vádlott által meghatározott kritériumoknak megfelelő. Ezzel kapcsolatban, ha szükséges volt, I.r. vagy V.r. vádlottal egyeztettek, illetve tudomásuk volt arról, hogy az I.r. vádlott ügyvédi irodája nyilvántartja, hogy melyik sértettek adatait továbbították. A vádlottak törekedtek arra, hogy a sértettekkel a kapcsolatfelvétel minél hamarabb megtörténjen. A vádlottak ezen folyamatos, bűncselekmény elkövetésére irányuló következetes, szervezett és tervszerű magatartásából következően a korrupciós cselekményeket bűnszövetségben valamit rendszeres haszonszerzésre törekedve követték el.”

Az elsőfokú ítélet ezt követően a I/A-I/C vádpontokig terjedően részletesen rögzíti, hogy a II.r., III.r. és IV.r. vádlottak mely közlekedési balesettel érintett személyek személyes, illetve különleges személyes adatait juttatták el részben SMS üzenetben, vagy telefonhívás útján avagy az V.r. vádlott útján, vagy esetenként postai úton az I.r. vádlott részére.

3 év és 6 hónap börtönbüntetésre, 3 évi közügyektől eltiltásra, 400 napi tétel – napi tételenként 1.000 Ft – pénzbüntetésre és 2.950.000 Ft vagyonekobzásra ítélte.

A másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa 6.Kbf.14/2020/46. számú, 2020. október 30. napján kelt ítéletével az elsőfokú ítéletet megváltoztatta, és – az I.r. vádlott vonatkozásában - az I.r. vádlottal szemben kiszabott börtön fokozatú szabadságvesztés büntetés tartamát 3 évre enyhítette, a vele szemben elrendelt vagyonekobzás összegét 2.700.000 Ft-ra csökkentette, egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

I.2. Az eljárás egyéb adatai

Az elsőfokú bírósági eljárást – kizárás illetve elfogultsági bejelentések után – a **Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa** folytatta le **41.Kb.107/2017. ügyszámon**.

Az elsőfokú bíróság [redacted] dlott vonatkozásában (a rájuk vonatkozó ügy elkülönítése nélkül) önálló ítéletet hozott arra figyelemmel, hogy a vádlottak a vádiratban foglaltak szerint bűnösségüket elismerték, és a tárgyaláshoz való jogukról lemondtak 41.Kb.107/2017/100. szám alatt **2019. január 29. napján**, mely azon a napon jogerőre is emelkedett. Ekként a bíróság bűnösnek mondta ki [redacted] ottat a Btk. 306. § c) pontjába ütköző és aszerint minősülő folytatólagosan elkövetett közfeladati helyzettel visszaélés büntetében és 14 rb a Btk. 219. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és a (3) bekezdés szerint minősülő különleges személyes adattal visszaélés vétségében, mint önálló tettet, valamint [redacted] dlottat a Btk. 306. § c) pontjába ütköző és aszerint minősülő folytatólagosan elkövetett közfeladati helyzettel visszaélés büntetében és 6 rb a Btk. 219. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és a (3) bekezdés szerint minősülő különleges személyes adattal visszaélés vétségében, mint önálló tettet.

Az eljáró ügyészség az elsőfokú eljárásban ezt követően az eljárás végén – fentebb hivatkozott - vádbeszédében – mintegy 8 hónappal később- **2019. szeptember 24. napján** a vádiratban foglaltakat a történeti tényállás tekintetében változtatás nélkül fenntartotta, egyebekben a vádat oly módon változtatta meg, hogy a közfeladati helyzettel visszaélés büntette helyett [redacted] vádlotthoz kapcsolódó minősítést a II/A és II/B vádpontokban a Btk. 290. §-ának (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés a) pontja szerint minősülő bünszövegségben, üzletszerűen elkövetett vesztegetés büntetettére módosította, melyet álláspontja szerint I.r. vádlott önálló tettesként követett el.

Megállapítható tehát, hogy módosítás során a vádbeli történeti tényállás nem változott, a módosítás látszólag csak a cselekmény jogi minősítését érintette.

A minősítés módosításának az oka az 5/2018. számú büntető jogegységi határozatban foglaltakra figyelemmel az volt, hogy [redacted] t a hatályos Btk. rendelkezései és az Eü.tv. mint háttérjogszabály értelmében nem lehetnek elkövetői a közfeladati helyzettel visszaélés büntetettének, mivel nem minősültek közfeladatot ellátó személynek.

I.3. A jogorvoslati lehetőségek kimerítése

A fentiekből megállapítható, hogy a jelen ügyben rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeket az indítványozó teljes egészében kimerítette, további jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

Indítványozó nyilatkozik arról, hogy az ügyben Bvf.III.1.522/2021. számon volt folyamatban felülvizsgálati eljárás a Kúria előtt. A Kúria 11) alszámú végzése az indítványozó részére 2022. december 6. napján postai úton került kézbesítésre. A Kúria az indítványozó felülvizsgálati indítványának nem adott helyet. Az Indítványozó nyilatkozik arról, hogy nem kezdeményezett perújítást, sem pedig jogorvoslat benyújtását a törvényesség érdekében.

I.4. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának határideje

Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló bírói jogerős döntést a Főváros Ítéltábla Katonai Tanácsa mint másodfokú bíróság 2020. október 30. napján hirdette ki, a másodfokú tárgyaláson az indítványozó jog képviselője vett részt. A Kúria által a felülvizsgálati eljárásban hozott végzést az indítványozó 2022. december 6. napján személyesen, postai úton vette át, melyre figyelemmel nyilatkozik az indítványozó arról, hogy az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidő (az alkotmányjogi panasz benyújtására alapjául szolgáló bírói döntés közlésétől számított 60 nap) megtartásra került.

I.4. Az indítványozó érintettségének bemutatása

Indítványozó álláspontja szerint az alkotmányjogi panaszban támadott egyedi bírói döntések az alkotmányjogi panaszt benyújtó magánszemély jogait és érdekeit közvetlenül érintik, tekintve, hogy [REDACTED] büntetőeljárásban terheltként vett részt.

I.5. Annak bemutatása, hogy az állított alapjogsérelem a bírói döntést érdemben befolyásolta, vagy a felmerült kérdés alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés.

Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.

A büntetőeljárásban a favor defensionis (védelemnek kedvezés) alapelve érvényesüléseként a Be. számos, a terhelti védekezést biztosító alapvető rendelkezést tartalmaz, melyek egyrészt a terhelt számára jogosultságokat biztosítanak az eljárásban, ámde ezzel összefüggésben egyúttal az eljárást folytató hatóságokra kötelezettségeket is rónak. Ezek azért nagy jelentőségűek, mert az eljárási jogok és kötelezettségek nem elszigetelten érvényesülnek, hanem egymással összefüggésben állnak. **A terhelti védekezés érdemi megvalósulásának tehát az is alapfeltétele, hogy ahhoz elegendő pusztán önmagukban a jogokat és kötelezettségeket előírni, hanem olyan környezet is kell teremteni az eljárás során annak minden szakaszában, ami ténylegesen biztosítja azt, hogy a jogok és a kötelezettségek tartalma valódi, és azok ténylegesen érvényesíthetőek.**

A Be. a terhelti jogok között elsőként említi, hogy „a terhelt jogosult arra, hogy megismerje a gyanúsítás és a vád tárgyát, továbbá ezek változását, ” továbbá azt, hogy „a bíróság... megfelelő időt és körülményeket biztosítson számára a védekezésre való felkészülésre.” (Be. 39. § (1) bek. a) és b) pont).

Jelen eljárás tekintetében „a vád változása” kifejezésnek kiemelt jelentősége van, hiszen jelen esetben nemcsak a vádirat II/A és II/B pontjaiban rögzített bűncselekmény Btk.-beli minősítésének módosításáról volt szó, hanem gyakorlatilag egy teljesen új vád megfogalmazása történt meg.

A terhelt védelemhez való alapvető eljárásjogi jogosultsága megfogalmazást nyert az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében, mely szerint „Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.” valamint a (3) bekezdésében, mely szerint „A büntetőeljárás alá vont személynek az eljárás minden szakaszában joga van a védelemhez.”

Az Alaptörvény és a Be. hivatkozott rendelkezései összhangban állnak Az Emberi Jogok Európai Egyezménye 6. Cikkében rögzített tisztességes tárgyaláshoz való joghoz, mely szerint

„1. Mindenkinek joga van arra, hogy ügyét a törvény által létrehozott független és pártatlan bíróság tisztességesen nyilvánosan és ésszerű időn belül tárgyalja, és hozzon határozatot polgári jogi jogai és kötelezettségei tárgyában, illetőleg az ellene felhozott büntetőjogi vádak megalapozottságát illetően.

...

3. Minden bűncselekménnyel gyanúsított személynek joga van - legalább - arra, hogy

a) a legrövidebb időn belül tájékoztassák olyan nyelven, amelyet megért, és a legrészletesebb módon az ellene felhozott vád természetéről és indokairól;

b) rendelkezzen a védekezésének előkészítéséhez szükséges idővel és eszközökkel;

c) személyesen, vagy az általa választott védő segítségével védekezhessenek, ...”

Jelen sérelmezett eljárásban ezen alapvető jogosultságok érvényesülésével – illetve azok elmaradásával – kapcsolatban az alábbiakat kell kiemelni:

Az első fokon eljáró Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa az első érdemi tárgyalási határnapot az eljárásban 2018. június 6. napján tartotta meg, ezen a tárgyaláson került sor a vádirat ismertetésére¹.

Indítványozó – több más vádlott-társával együtt – élt a Be. 430. § (1) bekezdése szerinti jogával, és védőjének egyidejű kézbesítési megbízottként való megbízásával lemondott a tárgyaláson való jelenlét jogáról, így a tárgyalási határnapokon személyesen nem jelent meg, számára az eljárásban keletkezett iratokat (konkrétan a tárgyalási jegyzőkönyveket illetve a közbenső pervezető végzéseket) a bíróság a védőn keresztül kézbesítette.

A bírósági eljárás bizonyítási szakaszának végén, a 2019. szeptember 24. napján megtartott tárgyaláson került sor vád módosítására, melyet az ügyész konkrétan a vádbeszéd megtartásakor terjesztett elő.

A vádmódosítás tényét rögzítő tárgyalási jegyzőkönyvet a bíróság nem küldte meg sem a terhelteknek sem a védőknek, a módosítást tartalmazó ügyészi vádbeszéd írásba foglalt változatát pedig a terheltek és védőik is csak az ítélelhozatalt követően kapták kézhez.

A bírósági tárgyalási jegyzőkönyv magát a módosított vádat nem tartalmazza még csak említés szintjén sem, hogy az mire terjed ki, csak önmagában a vádmódosításnak a tényét, és azt, hogy azt az ügyész egy egy példányban készült írásbeli beadványban a jkv. mellékleteként csatolta.

A vádmódosítás kapcsán az eljáró bíró a tárgyaláson jelen lévő védők kötelezettségévé tette, hogy a vádmódosításról tájékoztassák ügyfeleiket „A tanács elnöke közli a védőkkel, hogy a vádlottak jogosultak megismerni a vád változását, így az érintett védők – I., V.,X., és XI.r. vádlottak védői – kötelesek a jogi minősítés változásáról védenőiket tájékoztatni. Felhívja a védőket, hogy zet még a mai napon, de legkésőbb a holnapi napon tegyék meg a következő rövid tárgyalási határnapra figyelemmel.”² – mindezt úgy, hogy az ügyészi írásbeli beadványt a védők nem kapták kézhez.

A bíróság utasításával ellentétben a tárgyaláson jelen lévő, egyúttal ügyfele felé kézbesítési megbízott feladatokat ellátó védő feladata és egyúttal kötelezettsége ügyfele felé a bíróság által kézbesített iratokat továbbítani az arra megadott határidőben: Be. 430. § (4) bekezdés: „Ha a vádlott a tárgyaláson való jelenlét jogáról lemond, e nyilatkozatának megtételétől, illetve bírósághoz érkezésétől kezdve a bíróság a vádlottnak szóló ügyiratokat - kivéve a tárgyaláson való jelenlétre kötelező végzést és az idézést - a kézbesítési megbízott részére kézbesíti.”

Nem feladata a védőnek, és védőként nem is vállalhatja fel, hogy a vádhatóság szóban közölt álláspontját – jobb esetben saját maga által kézzel készített jegyzetek alapján - az érdemi védekezéshez szükséges szakmai alapossággal továbbítsa a védenő felé, hiszen azt jelen esetben ő maga is csak szóbeli előadásból ismerheti meg. A hivatkozott sérelmes helyzetben gyakorlatilag a tárgyaláson való jelenlét jogáról lemondó és ily módon távollevő terheltek nem volt lehetősége arra, hogy a vád módosítását, és annak indokait az elsőfokú ítélet meghozatala előtt megismerhesse.

Az ilyen súlyú vádmódosításnál a védelemhez való jog részét képezi az is, hogy a terheltek lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a módosított vád tekintetében is dönthessen arról, hogy továbbra is élni kíván-e a tárgyalásról való lemondás jogával, vagy ezt követően – különös figyelemmel arra, hogy számára súlyosabban minősülő, magasabb büntetési tétellel fenyegetett bűncselekmény került a módosított vádban rögzítésre – már személyesen kíván-e védekezni a tárgyalás további részében.

Ilyen esetben a védekezéshez való jog részét képezi az is, hogy a terhelten ismét eldönthesse, hogy kíván-e a vád szerint beismerő vallomást tenni, azzal, hogy [REDACTED] részére a

¹ Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa 41.Kb.107/2017/62. jkv. 2.o.5. bek.

² Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa 41.Kb.107/2017/133. jkv. 2.o.5. bek.

módosított vád ismertetése nem történt meg, őt ezen, a tisztességes eljáráshoz fűződő jogának, illetve az érdemi és hatékony védelemhez fűződő jogainak érvényesítésétől fosztotta meg az elsőfokú bíróság.

Álláspontom szerint a vád módosításának terhelt által történő megismerése abban a helyzetben, amikor a terhelt a tárgyaláson való részvétel jogáról lemondott, csak oly módon történhet meg, ha a módosítást és annak indokait tartalmazó iratot részére – akár védőjén keresztül – a bíróság írásban megküldi, és a védelemhez fűződő jogok csak akkor érvényesülhetnek, ha ezt követően a terhelt és védője a nyilatkozattételre megfelelő határidőt kapnak.

Jelen esetben ez nem történt meg, az ítélet meghozatalára előbb került sor, minthogy az ügyészi vádmódosítás tartalmát és indokait az I.r. vádlott megismerhette, és azzal kapcsolatosan érdemi nyilatkozatát megtehetette volna, tehát úgy került elítélésre, hogy vele azt a vádat, amiben el lett ítéelve, nem ismertették.

Ezzel kapcsolatban a másodfokú ítélet indokolása rögzítette, hogy *„a súlyosabban minősülő cselekményekre vonatkozó vádmódosításra tekintettel célszerűbb lett volna a tárgyalást elnapolni, azonban ennek elmaradása olyan relatív eljárási szabálysértés, amely a speciális körülményekre figyelemmel – a vádlottak lemondtak a tárgyaláson való jelenlét jogáról és egyben tudomásul vették, hogy az eljárás a meg nem jelent vádlottakkal szemben befejezhető; az elsőfokú katonai tanács ...korábbi végzésében megállapította az eltérő – súlyosabb – minősülés lehetőségét, a tárgyaláson jelen lévő védők egyike sem kérte a tárgyalás elnapolását, és az érintett vádlottak mindegyike írásban reagált a vádmódosításra – az ügy érdemi elbírálására kihatással nem volt.”*³

Álláspontunk szerint a másodfokú bíróság ezen indokolása nem helytálló.

Jelen eljárásban a vádirat II/A. és II/B. vádpontjaiban kezdetektől irányadó, a Btk. 306. § - ba ütköző és aszerint minősülő közfeladati helyzettel visszaélés büntette, és a vádmódosítás folytán helyébe lépő, a Btk. 290. § -ba ütköző vesztegetés büntettek tényállási elemei nem feleltethetők meg egymásnak, a védekezés szempontjából pedig végképp nem.

Ez a kérdés a **célszerűség szempontjából egyáltalán nem vizsgálható**. A Be. már hivatkozott 39. § (1) bekezdés a) pontja nem véletlenül első helyen rögzíti a terhelti jogok között azt a jogosultságot, hogy a terheltnek joga van megismerni a vád módosítását, hanem ezzel is kifejezésre juttatja álláspontom szerint ennek a jogosultságnak a kiemelt jelentőségét. Ez a jog egyúttal a bíróság részére kötelezettségként jelenik meg (mint a későbbiekben részletesen hivatkozott 14/2002. (III. 20.) AB határozatban is rögzítésre került), ez a jogosultság nem mérlegelés tárgya, nem mérlegelhető, nincs lehetősége a bíróságnak azt a célszerűség szempontjából megközelíteni.

Kétségtelen, hogy a tárgyaláshoz való jogról történő lemondás esetén **az eljárás befejezése a terhelt távollétében is megtörténhet**. Ez azonban csak annyiban igaz, tehát olyan cselekményre - és vádra – igaz, amiről a terheltnek tudomása volt. Arra a vádra, és arra a terhére rótt bűncselekményre, amelyről a terheltnek tudomása nem volt, arra nem befejezhető be, mert arra a terhelt nyilatkozata értelem szerűen nem terjedhetett ki.

A **„reagálás” nem egyezik a „védekezéssel”**. A reagálás a védőbeszéd része, nem része az érdemi védekezésnek, tehát az állapítható meg, hogy az érdemi tárgyalási szakaszban a terhelt nem tudott érdemben védekezni, hiszen csak a perbeszédben „reagált” a vádmódosításra, ami kívül esik mind a bizonyításon, mind az érdemi védekezésen.

Összességében tehát álláspontom szerint a másodfokú bíróság ítéletének indoklása ellentétben áll a védelemhez való jog lényegét meghatározó 14/2002. (III. 20.) AB határozatban rögzített – későbbiekben hivatkozott - alkotmánybíróági állásponttal az alábbiak szerint:

³ Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa 6.Kbf.14/2020/46. sz. [62]

- egyrészt más a bűncselekmény alanya, mert a vesztegetés büntette esetén a speciális alanyiség esetén eltérő a bizonyítás – és ebből fakadóan a védekezés – iránya, hiszen a vesztegetésnél a gazdálkodó szerv részére végzett tevékenységgel kapcsolatban tényállásszerű csak a cselekmény, míg a közfeladatot ellátó személy minden, a közfeladatisághoz kötődő cselekménye tényállásszerű.
- másrészt más az elkövetési magatartás (célzatos kötelezettségzegés a vesztegetés büntette esetén, míg közfeladati helyzettel visszaélés büntette esetén a célzatosság nem tényállási elem). Már a vesztegetés és vesztegetés elfogadása büntettek sem feleltethetők meg egymásnak a védekezés szempontjából, hiszen ugyanazon viszonyban a szereplői lehetnek egyaránt bűnösök, de lehetnek vétlen - bűnös viszonyban is egymással (előny adása, kérése, ígérete, elfogadása a pozícióra tekintettel csupán, vagy kötelezettségzegésre irányulóan).
- továbbá a közfeladati helyzettel visszaélés esetében az aktív és a passzív oldal, a felbújtó és a tettes védekezési érdeke nem válik el egymástól már az elkövetési magatartás alapján, míg a gazdasági vesztegetés és annak elfogadása esetében igen.

Ebben az esetben a védekezés iránya nyilvánvalóan azokra a kérdésekre terjedt volna ki, és ezekre vonatkozóan történt volna a bizonyítékok beszerzése már a bírósági szakaszban, amelyeket a védelem utólagosan, csak a jogorvoslati indítványokban védelmi jogi álláspontként tudott felhozni, így pl. az a kérdés, hogy a kórház gazdálkodó szervezetnek minősült-e, a személyes adatok kiadása valóban a gazdálkodó szervezetrészére vagy érdekében végzett tevékenységnek minősült-e, valamint, hogy milyen jellegű kötelezettségek megszegéséről lehetett beszélni.

Az eltérő elkövetési magatartásokhoz, de általában az egyes tényállási elemekhez eltérő módon társulhat a bűnösség, azaz ez esetben a szándékosság. Nem mindegy, hogy a felhívás, az előny ígérete milyen céllal, milyen tudati tartalommal történik. A közfeladati helyzettel visszaélés esetén sokkal szűkebb és a terhelt szempontjából könnyebben védhető az "elkövetés" szándékossága, felbújtói oldalon pedig ez hatványozottan igaz. Ezzel szemben a vesztegetés büntette esetében terheltnek a védekezését sokkal körültekintőbben célszerű alakítania figyelemmel a tényállás átfogó jellegére és egyben elvont, összetett megfogalmazására.

Kétségtelen tény, hogy nem csak a tényállási elemek határozzák meg a terhelt védekezési stratégiáját és céljait, hanem a büntetési tételek is, ezért a védekezés iránya egészen másképp alakulhat, ha ténylegesen végrehajtandó szabadságvesztés kiszabása látható az eljárás végén, mintha szabadságelvonással nem járó joghátrány alkalmazása várható, a gyakorlat jól megmutatja, hogy előbbi esetben könnyebben tesznek a terhelt beismerő vallomást pusztán csak azon okból, hogy ezáltal megszabadulhatnak egy hosszú évekig tartó eljárástól, és életük visszatérhet a korábbi megszokott mederbe. Ennek kifejezett példája volt jelen eljárásban [REDACTED] vádlott beismerő vallomása.

Mindezekre a körülményekere figyelemmel – tehát anélkül, hogy a bíróság tényleges lehetőséget biztosított volna a vádlottak és a védők részére a vád módosításának, illetve az annak alapjául szolgáló indokoknak a megismerésére, és ezzel kapcsolatosan az érdemi védekezés előterjesztése lehetőségének megadása nélkül az eljárást ítélethozatallal befejezni sérti a büntetőeljárásban a vádlottnak a tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát valamint az érdemi és hatékony védekezéshez fűződő alapvető jogát.

II. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának érdemi indokolása

II.1. Álláspontom szerint az Alaptörvény alábbi rendelkezései sérültek a sérelmesnek tartott bírói döntést megalapozó eljárás során:

Az Alaptörvény

- B) cikk (1) bekezdése, mely kimondja, hogy „*Magyarország független, demokratikus jogállam.*”
- I. cikk (1) bekezdése, mely kimondja, hogy „*AZ EMBER sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait tiszteletben kell tartani. Védelmük az állam elsődrendű kötelezettsége.*”

- I. cikk (2) bekezdése, mely kimondja, hogy „Magyarország elismeri az ember alapvető egyéni és közösségi jogait.”
- I. cikk (3) bekezdése, mely kimondja, hogy „Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.”
- XXVIII. cikk (1) bekezdése, mely kimondja, hogy „mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”
- XXVIII. cikk (2) bekezdése, mely kimondja, hogy „Senki nem tekinthető bűnösnek mindaddig, amíg büntetőjogi felelősségét a bíróság jogerős határozata nem állapította meg.”
- XXVIII. cikk (3) bekezdése, mely kimondja, hogy „A büntetőeljárás alá vont személynek az eljárás minden szakaszában joga van a védelemhez.”

II.2. Egyéb érintett jogszabályi rendelkezések:

A Be. 2. § (3) bekezdése, mely szerint „a büntetőeljárásban alapvető jogot korlátozni csak az e törvény szerinti eljárásban, az e törvényben meghatározott okból, módon és mértékben lehet, feltéve, hogy az elérni kívánt cél kisebb korlátozással járó más eljárási cselekmény útján nem biztosítható.”

A Be. 3. § (1) bekezdése, mely szerint „a terheltnek a büntetőeljárás minden szakaszában joga van a hatékony védelemhez.”

A Be. 3. § (2) bekezdése, mely szerint „a terheltnek joga van ahhoz, hogy személyesen védekezzen, és ahhoz is, hogy a védelem ellátására védő közreműködését vegye igénybe.”

A Be. 3. § (4) bekezdése, mely szerint „a bíróság...köteles megfelelő időt és körülményeket biztosítani a védelemre való felkészüléshez.”

A Be. 39. § (1) bek. a) és b) pontja, melyek szerint „a terhelt jogosult arra, hogy megismerje a gyanúsítás és a vád tárgyát, továbbá ezek változását,” továbbá azt, hogy „a bíróság... megfelelő időt és körülményeket biztosítson számára a védekezésre való felkészülésre.”

III. A megsemmisíteni kért bírói döntés alaptörvény-ellenességének indokolása

III.1. A tisztességes eljáráshoz való jog kérdése

A tisztességes eljáráshoz fűződő jog körében az alapjogsérelmet az alábbi indokok támasztják alá:

Az Alkotmánybíróság következetes álláspontja szerint a törvényértelmezési és a szakjogi kérdésekben való állásfoglalást kerüli mindaddig, míg a jogalkalmazó eljárása közvetlenül nem befolyásolja valamely alapjog gyakorolhatóságát és tényleges érvényesülését [7/2013. (III. 1.) AB határozat; 13/2014. (IV. 18.) AB határozat].

A tisztességes eljáráshoz való jog alkotmányi fogalmát és annak elemeit az Alkotmánybíróság alakította, bővítette, és ennek során megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz értelmében a tisztességes eljárás követelményrendszerének egyes elemei nem vizsgálhatók és nem értékelhetők egymástól elszigetelten [20/2005. (V. 26.) AB határozat].

Az Alkotmánybíróság a 6/1998. (III. 11.) AB határozatában megállapította, hogy „[...] a fair trial olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás «méltánytalan» vagy «igazságtalan», avagy «nem tisztességes».”⁴

⁴ [ABH 1998, 95.] {legutóbb megerősítette a 3102/2017. (V. 8.) AB határozat, Indokolás [17]}

Az Alkotmánybíróság a tisztességes eljáráshoz való jogra vonatkozó határozataiban rámutatott, hogy „ennek számos eleme van, s a büntetőeljárás szabályrendszerének megalkotásakor egyik vagy másik a további rovására nem abszolutizálható”⁵

Az erre vonatkozó gyakorlatát legutóbb összegző 20/2005. (V. 26.) AB határozatban kifejtette, hogy „A büntetőeljárás garanciarendszere szerteágazó. A törvényi garanciák egy része közvetlenül az Alkotmányból származó, vagy annak egyes rendelkezéseiből levezethető, sok esetben a Be. alapvető rendelkezéseiben külön is megerősített szabályokat tartalmaz. Az alkotmányi garanciákat a jogalkotó még törvényben sem zárhatja ki, nem korlátozhatja és nem függesztheti fel, mert ez alapvető jog lényeges tartalmának korlátozását jelentené, s így az Alkotmány 8. § (2) bekezdésébe ütközően alkotmányellenes.”⁶

Következésképpen a Be. egyes jogintézményekre vonatkozó rendelkezéseiben ezeknek közvetlenül tükröződniük és alkotmányos tartalommal érvényesülniük kell. Ilyen mindenekelőtt az Alkotmány 57. § (1) bekezdése és a 2. § (1) bekezdése egymásra vonatkoztatásával megállapított - az Egyezmény 6. cikkében szabályozott - tisztességes eljárás, a független, pártatlan bíróság követelménye, az Alkotmány 57. § (3) bekezdésében foglalt - a 6. cikk. 3. bekezdése által körülírt - védelemhez, valamint a 13. cikkel közel azonos szabályozást tartalmazó, az 57. § (5) bekezdésben foglalt jogorvoslathoz való jog elve.”

Az Alkotmánybíróság később is megerősített következetes álláspontja szerint: „A 'tisztességes eljárás' (fair trial) követelménye nem egyszerűen egy a bíróságnak és az eljárásnak itt megkövetelt tulajdonságai közül (ti. mint 'igazságos tárgyalás'), hanem az idézett, az Egyezségokmányban és az Emberi Jogok Európai Egyezményében - az Alkotmány alkotmányi rendelkezésben foglalt követelményeken túl - különösen a büntetőjogra és -eljárásra vonatkozóan - az 57. § többi garanciájának teljességét is átfogja. Sőt az 57. §-a tartalmához és szerkezetéhez mintát adó - eljárási garanciákat tartalmazó cikkei általában elfogadott értelmezése szerint a fair trial olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni.”⁷

III.2. A hatékony és érdemi védekezéshez való jog kérdése

A védelemhez való jog és a tisztességes eljáráshoz való jog érvényesülésének kérdésével az Alkotmánybíróság gyakran foglalkozott, határozatai rámutattak arra, hogy a védelemhez való jog nem érvényesülhet formálisan. Az Alkotmánybíróság gyakorlatában a jogállami büntetőeljárásnak korlátozhatatlan minősége az eljárás tisztességes volta, amelynek lényeges eleme a terhelt védelemhez való jogának érvényesülése. A 14/2002. (III. 20.) AB határozat a védekezéshez való jog tartalma tekintetében kiemelte: garanciális szempontból „a terhelt számára a jogszerű és eredményes védekezéshez elengedhetetlen annak ismerete, hogy milyen tények, összefüggések, adatok alapján, milyen bűncselekmény miatt kerül sor vele szemben a felelősségre vonását célzó bírósági eljárás lefolytatására” (ABH 2002, 101, 106.). Mindehhez a jogintézmények kiszámítható működése és a bizonyítás alapját képező dokumentumok megismerhetősége is hozzátartozik.

A már hivatkozott határozatában az Alkotmánybíróság azt is megállapította, hogy „a tisztességes eljárásnak az egyezmény- és alkotmányszövegekben nem nevesített, de általánosan és nem vitatottan elismert eleme a „fegyverek egyenlősége”, amely a büntetőeljárásban azt biztosítja, hogy a vádnak és a védelemnek egyenlő esélye és alkalma legyen arra, hogy a tény- és jogkérdésekben véleményt formálhasson és állást foglalhasson. A fegyverek egyenlősége nem minden esetben jelenti a vád és a védelem jogosítványainak teljes azonosságát, de mindenképpen megköveteli, hogy a védelem a váddal összevethető súlyú jogosítványokkal rendelkezzen. A fegyverek egyenlőségének egyik feltétele (és a nemzetközi szervek esetjogában is leginkább kimunkált területe) a felek mindegyikének személyes jelenléte az eljárási cselekmények során [...] A másik feltétel, hogy az ügyben releváns adatokat a vád, illetve a terhelt és a védő ugyanolyan teljességben és mélységben ismerhessék meg. Itt érintkezik a fair trial elve a védelemhez való jog hatékonyságának és a védelemre való felkészülés kellő idejének és eszközeinek követelményével.” (ABH 1998, 91, 95-96.)

⁵ 14/2004. (V. 7.) AB határozat, ABH 2004, 241, 266.

⁶ 42/1993. (VI. 30.) AB határozat, ABH 1993, 304.; 49/1998. (XI. 27.) AB határozat, ABH 1998, 372, 377.

⁷ 20/2005. (V. 26.) AB határozat, Indokolás IV.1., [6/1998. (III. 11) AB határozat, ABH 1998, 91, 95.].

Az Alkotmánybíróság következetes álláspontja szerint a védelemhez való jog a terhelt és a védő jogaiban ölt testet. Ugyancsak a már hivatkozott összegző jellegű határozatában rögzítette az Alkotmánybíróság, hogy „A védelemhez való jog szoros kapcsolatban van a terhelt önrendelkezési jogával. Az Alkotmánybíróság gyakorlatában az emberi méltóságból levezetett alkotmányos önrendelkezési szabadság [8/1990. (IV. 23.) AB határozat, ABH 1990, 42, 44.] alkotmányos alapjog, amelynek korlátozása az Alkotmány 8. § (2) bekezdésének keretei között lehetséges. Az önrendelkezési jog a jogok gyakorlásától való tartózkodást, a nem cselekvés jogát is magában foglalja [1/1994. (I. 7.) AB határozat, ABH 1994, 29, 35-36.]. Az önrendelkezési jog eljárási vetülete nyilvánul meg a terhelt rendelkezési jogában, amelynek alapján a büntetőeljárásban dönt arról, hogy a részére biztosított eljárási jogokat milyen mértékben gyakorolja, milyen mértékben él a lehetőségekkel.”

A terhelt eredményes védekezésének elengedhetetlen feltétele a vád pontos ismerete, tehát, hogy milyen tények, összefüggések és adatok alapján, milyen bűncselekmény miatt indítványozza a vádló a büntetőjogi felelősségre vonását. A vád alapján készülhet fel arra, hogy milyen bizonyítást célszerű indítványoznia a bűnösséget és a minősítő körülményeket megalapozó vádirati bizonyítékok cáfolatára, vagy esetlegesen az enyhítő körülmények és a privilegizált eset alátámasztására.⁸

Mind elméleti, jogtudományi megközelítésből, mind pedig joggyakorlati megközelítésből nézve egységes az a felfogás, hogy a védelemhez való jog, mint a tisztességes eljárás egyik részlemeze, mint alapelv, „összességében akkor tud kiteljesedni, ha a büntetőeljárási szabályok megteremtik annak a feltételeit, hogy a terhelt igénybe vehesse a védekezéshez törvényesen rendelkezésre álló eszközöket. A védelem, legyen szó akár a terhelt személyes vagy védő útján gyakorolt védekezéséről, akkor működhet igazán hatékonyan, ha az érintett tisztában van a vád tárgyát képező bűncselekmény törvényi tényállása által behatárolt bizonyításra szoruló tényekkel. Elengedhetetlen tehát az aktuális vád tartalmának ismerete, és hogy a megvádolt személy megfelelő eszközökkel rendelkezessen a vádban foglaltak vitatására, cselekménye súlyának enyhítésére.”⁹

III.3. A tisztességes eljárás elve – az ésszerű határidőn belül való döntéshozatal követelménye

A Központi Nyomozó Főügyészség Kaposvári Regionális Osztálya (Főügyészség) 5.Nyom.101/2015. számon nyomozást indított [redacted] ellen. Az eljárásban [redacted] anúsított kihallgatására 2015. február 23. napján került sor, melynek során 5 hónapot előzetes letartóztatásban töltött, majd azt követően házi őrizetét rendelték el, mely 2015. október 25. napjáig tartott. Az eljárásban a **vádirat benyújtására 2016. augusztus 31. napján** került sor a Kaposvári Törvényszék Katonai Tanácsához.

Tekintettel azonban arra, hogy a nyomozás felügyeletében valamennyi kaposvári katonai bíró érintett volt, ezért a Büntetőeljárásról szóló tv. 21. § (3) bekezdés a) pontja („bíróként nem járhat el, és a vádemelést követően a bíróság további eljárásából ki van zárva, aki az ügyben a vádemelés előtt nyomozási bíróként vagy a nyomozási bíró határozata elleni fellebbezés tárgyában eljár.”) miatt a helyi Törvényszék nem tudott eljárni, így került kijelölésre a Győri Törvényszék Katonai Tanácsa. Az iratok ez utóbbi bíróságra 2016. október 17. napján érkeztek meg. Anélkül, hogy az eljárásban bármilyen intézkedés, eljárási cselekmény történt volna, ezen bíróság két bírója (köztük az egyik az ügyben kijelölt bíró) 2017. június 6. napján – vagyis az iratanyag kézhezvételét követően **8 hónap után** - az I. r. vádlott személye miatt elfogultságot jelentettek be, és a teljes katonai tanács kérte más bíróság kijelölését. Ezt követően **2017. július 26. napján érkeztek meg az iratok a harmadik kijelölt bírósághoz**, a Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsához. (I.fokú ítélet 9.o. 5.bek.)

A vádirat benyújtását követően több, mint egy év után, **2017. szeptemberében** a Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa észlelte, hogy a **vádirat olyan hiányosságokban** szenved, mely miatt az tárgyalásra alkalmatlan, ezért a vád törvénytelenységét felvető hiányosság pótlására 3 hónapos határidőt kapott a Főügyészség, amely azonban a felhívásnak nem tett eleget, ezért a bíróság tájékoztatta a védőket és a

⁸ Herke Cs.: Büntető eljárásjog. Dialóg Campus Kiadó, Budapest–Pécs, 2012. 27. o.

⁹ Bánáti J. – Belovics E. – Csák Zs. – Sinku P. – Tóth M. – Varga Z.: Büntető eljárásjog. HVG-ORAC Kiadó, Budapest, 2003. 44. o.

vádlottakat arról, hogy az eljárás egy része (amely a vádirat III. pontját érintette) a vád törvénytelenége miatt jogerősen megszüntetésre került.

Elmondható tehát, hogy a vádirat 2016 augusztusi 31. napján történt benyújtásától számítva az érdemi **előkészítő ülés megtartásig, 2018. június 6. napjáig 1 év és 10 hónap telt el anélkül, hogy az ügyben bármilyen eljárási cselekmény történt volna.** Az első érdemi tárgyalásra, és az Indítványozó bírósági meghallgatására 2018. szeptember 18. napján, a vád benyújtását követően több, mint 2 év elteltével került sor.

Az elsőfokú ítélet meghozatalára 2019. október 22. napján, a másodfokú ítélet kihirdetésére 2020. október 30. napján került sor.

Az indítványozó jogi képviselője útján 2020. december 15. napján felülvizsgálati indítványt terjesztett elő a Kúriához. Az indítvány – Indítványozó által nem ismert okból azonban - csak 2022. január hónapban került ténylegesen felterjesztésre a Kúriához, mely a döntését 2022. december 6. napján kézbesítette az I.r. vádlottnak.

Megállapítható, hogy az eljárás ilyen mértékű elhúzódása – 8 év - olyan hosszúságú idő, mely az eljárás tárgyára, a tényállás bonyolultságára, az abban részt vevő személyek számára és a tisztázandó jogi kérdések bonyolultságára figyelemmel sem tekinthető olyan „ésszerű időtartamnak”, amely megfelelhetne a tisztességes eljárás alapelveiben megfogalmazott, az igazságszolgáltatásban közreműködő hatóságokkal szemben elvárt követelményeknek.

Az eljárások ésszerű időn belül történő lefolytatásához való jog, mint a tisztességes eljáráshoz való jog egyik összetevője megtalálható az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében, melyet fentebb már hivatkoztunk.

Az egész eljárás 8 éves időtartamán belül ugyanakkor megállapítható, hogy abból 4 év időtartam anélkül telt el, hogy ez idő alatt bármilyen eljárási cselekmény foganatosítására sor került volna, az iratok érdemi intézkedés nélkül „vándoroltak” egyik hatóságtól a másikig, tehát „inkatív” időszaknak minősülnek, mely az elsőfokon eljáró –avagy eljárásra kijelölt - bíróság(ok) tevékenységére, illetve mulasztására vezethető vissza.

A Fővárosi Ítéltábla az IH.2012.22. számú egyedi döntésében rögzítette, hogy *„II. Az alapjogok sérelmének vizsgálata során a kifogásolt eljárásban hozott határozatok jogszerűsége, érdemi megalapozottsága nem bírálható felül. Azt pedig, hogy sérült-e a per tisztességes lefolytatásához vagy az ésszerű időn belül történő befejezéséhez való jog **nem az egyes eljárási szakaszok illetve eljárási cselekmények viszonylatában, hanem a peres eljárás egésze tekintetében kell értékelni.**”*

Büntetőeljárásokban az ésszerű idő követelményének célja biztosítani, hogy a „vádolt személyeknek ne kelljen túl sokáig bizonytalanságban maradniuk az ellenük felhozott büntetővádak eredményét illetően” (Wemhoff v. Germany, § 18;)

Az ésszerű idő követelményének megítélése szempontjából az ügy bonyolultságának, az Indítványozó magatartásának, a hatóságok magatartásának – esetleges mulasztásának – van jelentősége.

Az eljárásban ugyan összesen 11 vádlott volt érintett, ami lehetett volna esetlegesen oka az eljárás elhúzódásának. Ez azonban mégsem így volt, hiszen 3 vádlottal szemben már a bírósági tárgyalás érdemi megkezdésekor – 2019. január 19. napján - jogerős ítélet született, a többi vádlott a tárgyaláson nem vett személyesen részt, beadványaikat írásban csatolták be az eljárásban. Az eljárásban nyomozati szakaszban ugyan nagyszámú tanúvallomás beszerzésére kerül sor, azonban ezen tanúk kihallgatása sem hátráltatta az eljárás időszerű befejezését, mert a tanúk legnagyobb részét a bíróság nem idézte, őket szóban nem hallgatta meg, hanem csak a vallomásaikról készített jegyzőkönyv tartalmát ismertette a tárgyaláson. Erre figyelemmel az eljárás indokolatlan elhúzódásának oka nem lehetett sem az érintett terheltek nagy száma, sem pedig a kihallgatott tanúk nagy száma.

Az Indítványozó együttműködött mind a nyomozó hatósággal, mind a bíróságokkal. A nyomozás során élt azzal a jogával, hogy írásban tett vallomást, a tárgyalási határnapokon késedelem nélkül megjelent, majd pedig hozzájárult ahhoz, hogy a tárgyalást a távollétében folytassa a bíróság, jogorvoslati beadványait minden esetben határidőben terjesztette elő, beadványait részletesen megindokolta.

Az eljárás időtartamának elhúzódása kétséget kizáróan az eljáró ügyészség mulasztására (a bíróság felhívására a törvényes kritériumoknak megfelelő vádirat benyújtása), illetve az elsőfokú eljárásra kijelölt Törvényszékek (a Kaposvári és a Győri Törvényszék mulasztása az ügy áttétele során, és a Fővárosi Törvényszék mulasztása a felülvizsgálati indítvány felterjesztése során) magatartására vezethető vissza.

IV. Összegzés

Indítványozó álláspontja szerint az a körülmény, mely szerint a Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa 41.Kb.107/2017. számon lefolytatott büntetőeljárásban úgy hozott első fokon az Indítványozóra nézve marasztaló ítéletet, hogy az ítélethozatalt megelőzően az eljáró ügyész által módosított vád tartalmát, annak indokait az Indítványozó nem ismerhette meg, azzal szemben érdemi védekezést ekként nem tudott előterjeszteni, sérti a tisztességes eljáráshoz és a védelemhez való jognak az Alaptörvény XVIII. cikk (1) és (3) bekezdéséből levezetett követelményeit.

Az a tény, hogy a tárgyaláson való jelenlét jogáról lemondó terhelt személyesen nem vesz részt a tárgyaláson, nem szünteti meg a bíróságnak azt a kötelezettségét, hogy részére – és egyúttal védője részére is – a vádat, illetve annak módosítását közölje, ennek elmaradása ugyanis korlátozza a terhelt érdemi és hatékony védekezéshez való jogát.

Kérem ezért a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg, hogy az elsőfokú bíróság megsértette az indítványozó tisztességes eljáráshoz való jogát, és azon belül az eljárás ésszerű időn belül történő befejezéséhez, valamint az érdemi és hatékony védekezéshez való alapjogát.

Tekintve, hogy jelen eljárásban a terhelt eljárásbeli alapjogainak lényeges sérelme az elsőfokú bíróság előtt folyamatban volt eljárásban történt, így az az elsőfokú ítéletet felülbíráló másodfokú, illetve harmadfokú bírósági döntésekre is kihatással volt, ezért az elsőfokú ítélet megsemmisítése együtt kell, hogy járjon a jogorvoslati eljárásokban meghozott egyedi bírói döntések megsemmisítésével is.

V. Egyéb nyilatkozatok és mellékletek

Az indítványozó nyilatkozik arról, hogy nem kezdeményezte a bíróságon az alkotmányjogi panasszal érintett bírósági ítélet végrehajtásának felfüggesztését.

Az indítványozó csatolja az ügyvédi meghatalmazás eredeti példányát.

Az indítványozó személyes adatainak nyilvánosságra hozatalához nem járul hozzá.

Az érintettséget alátámasztó alábbi dokumentumok egyszerű másolatát az indítványozó az indítványhoz csatolja:

1. Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa 41.Kb.107/2017/147. számú ítélete
2. Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa 6.Kbf.4/2020/46. számú ítélete
3. Kúria Bhar.254/2021/13. számú ítélete
4. Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa 41.Kb.107/2017/133. számú jegyzőkönyve
5. *Meghatározás*

Kelt: 2023. február 4.

Dr. Skoda Gabriella ügyvéd
meghatalmazott jogi képviselő

